

ANNO KURYER

1733. POLSKI

*Rezolucya Teologow Rzymskich
na przysięgę podczas Sejmu Cō-
vocationis wymuszoną, z łacini-
skiego ięzyka, na Polski prze-
tłumaczona.*

NA ostatnim Sejmie *Convocationis* Warszawskim, na którym tę postanowić, y dysponować zwykło wszystkim, cokolwiek jest potrzebnego do Elekcyi Króla, która według opisania Praw, na następującym Sejmie zgromadzić, y spokojnie odprawić się powinna; Xę Imię Prymasa podał Formułę przysięgi dla Biskupow, Senatorow, y Posłów Ziemskich na tenże Sejm zgromadzonych, jako na Sejmie Elekcyjnym, nie będą obierali innego Króla, tylko w Poltze z Ojca y Matki Katolików młodszego: na co wiele Biskupow, Senatorow, y Posłów nie pozwalało; z racyi, że takowa przysięga jest przeciwko Prawu, którym, Czuzoziemcy od kandydacyi do Korony nie są oddaleni, a dopiero Syn Królewski, który przez tę klauzulę przysięgi, dotyc oczywicie, y słomnie (lubo imienia Jego nie wspomni no) jest ekscludowany; tudzież, że przez takową przysięgę wol-

ność Elekcyi, którą Stany Rzeczypospolitej, y nieograniczoną nieć powinny, umniejszono y opisano, przez odjęcie mocy obierania takiego, w którym się wyżej wyrażone kondycye nie pokazują. Cóż lehmé oppenią y się, przeczuwali iść, że ta przysięga będzie okazała ciężkiego zamieszania, y wojny, z wielkim Oyczyzny niebezpieczeństwem, jako się już poniekąd ta koniektura iści. Jednakże nie pozwalających, y ile można było opierających się, gwałtem y odgrażaniem śmierci przymuszono do przysięgi; którą, jedni według opisanej rotory wykonali, inni zaś przypisali klauzulę *salva Electionis libertate*, albo tey podobną, tak im się w tym tumultie, y trwodze na uniknienie niebezpieczeństwa życia, y na poratowanie sumnienia swego zdała być potrzebna.

To namieniszcy pyta się: imożeżli takowa przysięga jest ważna. *zao.* Gdyby była ważna, y potrzebująca dyspensy, kto dysponować może?

Odpowiada się na I. kwestyi: Przysięga ta, zda się być nie ważna, a te, dla przyczyn w narratywie opisanych, ponieważ materia przysięgi się-

ściebie *licita seu indifferens*, stać się *illicita*. 1mo. Bo jest z szkoda trzeciego, albowiem Krolawicowi (nie wspominając innych) odbiera się *ius passivum* do Elekcji, oacmu według praw należące. 2do. Bo Konstytucye Rzeptey chcą, a żeby Elektorowie, wszelką zupełną wolność mieli cierać każdego, zdaniem icy godnego: przysięga zaś, takową wolność do niektórych tylko limitująca, jest przeciwko Prawu, a zatem według zdania wszystkich Doktorow nie ważna. 3tio. Nieszczęśliwości z takowcy Eklnzyi, przysięgą potwierdzoney, na Rzeptę zapewnie ściągające się. Owczem Eklnzya ta, iczeli była potrzebna Rzeptey, ponieważ mogła być bez przysięgi, która szczegulnie jest okazyą wszyskiego złego, znosi też samę przysięgę. Do tych racyi może się przydać: że lubo na ten czas gdy przysięgano, nie widziano złych konsekwencyi, kiedy się jednak potym potrzeżono, albo że się już złe dzieie, nie trzeba więcej do zrzucenia obowiązkow takowego juramentu.

Odpowiada się na II. kwestyą. Z tego co się powiedziało, zda się być rzecz pewna, że przysięga o którą rzecz jest, żadney nie potrzebuie dyspensy: a chociażby potrzebna była, są bardzo sprawiedliwe racye, do rozgrzeszenia od tey przysięgi. Takową zaś dyspensę *in foro conscientia* dać mogą Biskupi y Opaci, owczem y Zakonnicy przywilecie swoje mający.

Xdz Francisek Avazzoni General Zakonu S. Franciszci de Paula.

Xdz Iozef de Petio Teatyn Examinator Apostolicus

Kaz Bernardyn Membrive Domini kan S. Rituum Congr. Consultor.

Xdz Ignacy Guarini Soc. I su Examinator Episcoporum S. Congr. Rituum Consultor.

z Wilna d. 10. Ocl. Z Minska donoszą, że tam Imć P. General Wołyński w 6. tys. Woyska konnego przeszedł, po którym nastąpił Imć P. General Zagrabki w 8. tys. Infanteryi y Kawaleryi, mając 20. sztuk z sobą armat, z których ostatni przez 3. nocy także odpocząwszy ruszył się, potym zaś nadciągnął Imć P. General Kaskow w 6. tys. piechego y konnego Woyska Moskiewskiego. Kozakow y Kalmukow zaś 4. tys. a z Hetmanem Nakazem Lizabusem 8. tys. szlugto było za Miattem. Wkrótce spodziewamy się iczcie 5. tys. z Pułkownikiem Kondorowym na odwodzie idącym. *Præsentes* tu są Ichmć XX. Wileński Smoleński Biskupi, Imć P. Wda Witelki z Ieymcią swoią, tudzież imć P. Starosta Wilkomirski y wielu innych Ichmćciow.

z Warszawy d. 4. Novembris. Ponieważ *facta Conveta*, których układaniem Ichmć od Stanow Rzeczypospolitey zkonfederowanych *ex utroque Ordine* Deputowani dorad zabawni byli, w przesłą Sębię zakończono, więc na zajutrz *d. 1. currentis* o godzinie 8. zrana Imć P. Pomieński Instygator Koronny y Marszałek Generalney Konfederacyi, w liczney asyteneyi różnych Ichmćciow poicchał do Pałacu Krole-

wkie-

wskiego na Krakowskim Przedmieściu, *Nomine* Rzeczy, *inuitando* Ichmciow Panow Ministrow Pełnomocnych Najiaśnieyszego Elekta Imci, do podpisu *Pactorum Conventorum*, y do poprzysiężenia onych: ktorzy Ichmci Panowie Ministrowie, wespół z tymże Imcią P. Marzańkiem, niemieszkanie na Zamck poiechali, y to w asystencyi kilkufer k ni przytomnego Rycerstwa, tudzież kilkadzięst Karet sobie *obeziam* przystawych. Ichmci PP. Ministrowie stanęwszy na Zamku, zastali *profrntes* Ichmciow PP Senatorow, & *numerossimum* *concurum* Szlachty. *Tandem* podpisałwszy *Pacta*, poszli gankami do Kollegiaty S. Jana, gdzie Ichmościow, Kapituła & *Clerus* teyże Kapituły u schodow Kaplicy Xiążąt Mazowieckich z zwykłą *in similibus* Ceremonią przyjmowała. Po Mszy S. przez Imci X. Biskupa Poznańskiego *Potentialiter* odprawioney, y po Kazaniu, Ichmość *Plenipotentiary* przytąpili do Ołtarza Wielkiego, y tam przy prezencyi Prześwieconego Senatu, y zgronadzonego Rycerstwa Iurament wykonali, ktorogo rotę Imci Xdz Biskup *Celebrans* czytał. Po Przysiędze śpiewano *Te Deum laudamus*, podczas ktorogo publiczne szczęście bucznym z armat y ręczney strzelby strzeleniem ogłoszono. Po skończonym Nabożeństwie Xiążę Imci Kanclerz Wielki y Regimenterz Generalny Woyska W. X. Litt: tak Ichmciow Panow Ministrow Pełnomocnych Elekta Imci, iako też Ichmci w PP. Senatorow & *Equitrem Ornatem* przy kilku *stotach solennissime* uczęstował. Wicczorem zaś był Bal y kol-

lacya u Ichmciow PP. Ministrow Saških, gdzie nie tylko *prima distinctionis* Panow y Daimy *pro dignitate* akomodowano, ale też każdemu *ad professionem usque* wszelką ochotę późno w noc świadczone. Ostatnie Listy Drezdeńskie do d. 17 *elapsi* donoszą, że Najiaśnieyszey AUGUST Trzeci, wiadomość o Elekcyi Osoby swoiey na Tron Polski pod Kamienną zgodnicie odprawioney, ktorą przez umysłnych zaraz *ex Campo Elektorali* wyprawionych, odebrał, wdzięcznie przyjął, y na znak *publice laetitia* zwałów tamiecznych po trzykroć ognia dawano. *Constat* y to, że Elekt Imci do różnych Dworow ekspedyował z denuncyacyą teyże Elekcyi, y że przez Wielko-Polskę do Krakowa wyedzie. W tych dniach Imci P. Kuczbotski Podkomorzy Zakroczyński tudzież niektórzy Ichmci Urzędnicy y Obywatele Wojewodztwa Plockiego do Konfederacyi przytąpili. Imci P. Wda Trocki dla Obrządku Ciąła ś. p. Imci P. Wdy Wilenskiego odjechał ztąd do Grodna. Xdz Imci Komuszy W. X. Litt: ktorzy teymc swoię, *proximam partem* do Italy odprowadził, onegdaj tu powrocił. Poczta Krakowska y Ruska nie przyszła. *Interim* z pewnych relacyi *constat*, że Ichmci PP. Kijowski y Lubelski Włodowiec z Dywizyą swoią pod Sandomirzem przez Wisłę się przeprawili, ku Jarosławiu zmierzając. Z Gdańska piszą, że Kancellarya Stanisławowska ekspedycyą Wiści na Polskie Ruszenie, y kompilacyą różnych Paszkwilow, *ad praesens* się zatrudnia, ale *supponitur*, że te Wiści *non concitabunt* Szlachę,

do wsiadania na koń, *ex quo* żądany nie małz tego potrzeby, a gdy każdy zważy, osobliwie że Stanisław, sam będąc okazją terazniyszych kłoni y za wałami Gdańskiemu biespiecznie siedząc Włiami swemi *bellum Civile* wniecać usiłując. Gazera pitana, którą sobie alherenci Stanisławowicy na omamienie ludzi komponują, donosi, że 8000 Szwedow pod Gdańskiem wysłał; że 80000 Francuzow *Ren* przeszedłszy, prosto do Saxonij maszerują: y że 40000. Fort Kehl Fortecę do całej Rzeczy Niemieckiej należącą, atakowali: że Porta Otomańska *suflata* swoje Stanisławowi obiecać *etc.* Co że jest odczywisty fakt, każdy na rzeczy się znający łatwo obaczy, ponieważ Szwecya po śmierci Karola XII. *Democratice* rządząca się, ani bez Szymu y bez zezwolenia włzech Stanow Rzeczy niemieckiej Wovny wypowiedzieć nie mogąc, ż żadną się nie odczwała. nieprzyznaną Carowy Ieymci ani też Dworu Wiedeńskiemu. Powtornie, że prywatne listy, które tu z Sztokholmu miano, o żądany wyprawie Florty, która skryć nie mogła, nie wspominały, o wżem że Stany Szwedzkie nie bardiżcie sobie nie życzą, iko konserwacyi pokoju z sąsiedami swymi; po trzecie że do transportu 8000. ludzi przez Bałtyckie morze wielkich kosztow potrzeba, które lubo Francya *subministrare* może, iednakże wiele czasu do tego *requiritur*. Temczas co o marciu Francuzow do Saxonij myślono, chyba ten uwiery, kto niewie niepodobniełwa takowey imprezy, dla gestych y dobze opatrzonych *in Imperio* Fortecy dla potencji Woyaka Cesarza Indii, y Nigdy Rzeczy Niemieckiej, którzy się wżegznie Inwazorom stawia; a na ostatek dla odległości

mieysca. Fort Kehl bardzo słaba Forteca w maleyszey iest konfyderacyi u Dworu Wiedeńskiego, iezeli *succumbet* potencji Francuzkiej, która, ponieważ pierwsza *hostilitates* zaczęła, *conciabit* Anglę, Hollandyę y Danię *colligationem defensionem* z Cesarzem Indią mając, wszystkich także Elekorow y Xiążąt *Imperij* prusijszy atakowanie pomienioney Fortecy, ile do całej Rzeczy należący. Tym nie pownieysze *auxilia* Turckie, kiedy Wexyr Rezzydent Carowy Ieymci w partykularny y audyencyi upewnił, że Porta nie bardiżciey sobie nie życzy, iako w starczncy z Carową Ieymcią y Państwami tery, że przyjaźni, y że do terazniyszych Interesow Polskich, wcale się nie chce implikować: co zaś do wiolecy przez Tatarow przyzwoionych, upewnił tenże Wexyr, że Hanowi *injunctum*, aby Carowy Ieymci w wielką dal tatyfakcyę. Ale to *certum*, że Francya *ex alio* każdego czasu hayna, Ragnanowi Berlińskiemu i Finlandyę y Miasło Etblę *cum suo territorio* okrutnie, *prelio* pomocy Stanisławowi w terazniyszych konjunkturach. Iednak że *Generositas* ta Francuzka nie przyjdzie do skutku, za szczęśliwego Panowania Elekora Indii, *sub* *Co* *Federatis* *armis* ciłość Rzeczy za szczytać umięjącego. Partykularne listy Gdańskie twierdzą, że w owey tak mocney Florty Francuzkiej, którą fakcy Stanisławowi iest alherentow swoich ciężył, nie sprzyają ych zaś sobie strażyla, 3. tylko. Otrzy pod Wyspa *Hela* nazwana, o 7. mil od Gdańskiemu stanęła, z ką *supponunt* iedni, że Stanisław na nich do Francyi powrócić zamysłszy, inni zaś wiadomi niebiespieczeństwa na morzu pod te czasy, *sufficiunt*, że iedem *inag* *ito* z Gdańska się wybierają, puszczywy ogłos. *in publicum*, że morzem popłyną.